A°. 1938. N°. 115.

PUBLICATIEBLAD.

LANDSVERORDENING *van den 21n December 1938 houdende nadere regeling van het kiesrecht en de wijze van verkiezing van de Staten.*

IN NAAM DER KONINGIN!

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

In overweging genomen hebbende: dat het wenschelijk is het kiesrecht voor en de wijze van verkiezing van de Staten nader te regelen;

Heeft, den Raad van Bestuur gehoord, na verkregen goedkeuring der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening:

VAN HET KIESRECHT.

§ 1. *Van de kiezers.*

Artikel 1.

1. Kiezers voor de Staten van het gebiedsdeel Curaçao zijn de mannelijke Nederlandsche onderdanen, die:

I. sedert 1 Januari van het jaar, waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld in het gebiedsdeel Curaçao gevestigd zijn in den zin van de algemeene verordening als bedoeld in artikel 6 van de Curaçaosche Staatsregeling;

II. den vollen ouderdom van vijf en twintig jaren hebben volbracht vóór 1 Maart van het jaar, waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld.

III. in het volle genot zijn van de burgerlijke rechten;
IV. voldoen aan een van de volgende voorwaarden:
a. een ontwikkeling bezitten, welke overeenkomt met die welke wordt verkregen bij het met goed gevolg doorloopen van zes leerjaren eener school voor lager onderwijs in dit gebiedsdeel gevestigd;
b. over het belastingjaar, eindigende in het aan de vaststelling der kiezerslijst voorafgaande kalenderjaar in de inkomstenbelasting zijn aangeslagen naar een jaarlijksch inkomen van ten minste *f* 900.—; en deze aanslag vóór 1 Januari van het jaar waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld ten volle hebben voldaan;
c. op 1 Januari van het jaar, waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld, eigenaar zijn van onroerende goederen gelegen op de Bovenwindsche eilanden, welke goederen indien zij zijn gelegen op Saba en Sint Eustatius een waarde moeten bezitten van ten minste *f* 300.— en indien zij gelegen zijn op Sint Maarten, een waarde van ten minste *f* 500.—.

2. Het in het eerste lid sub IV onder c bepaalde geldt alleen voor de inwoners der Bovenwindsche eilanden.

Artikel 2.

In deze landsverordening wordt verstaan onder:
a. „Bovenwindsche eilanden", de eilanden Saba en Sint Eustatius alsmede het eiland Sint Maarten;
b. het eiland „Sint Maarten" het Nederlandsche gedeelte van dat eiland;
c. inwoners van een eiland of eilandengroep, zij die op 1 Januari van het jaar waarin de kiezerslijst wordt vastgesteld op het eiland of eilandengroep werkelijke woonplaats hebben.

Artikel 3.

Van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten:
a. zij, wien het kiesrecht ontzegd is bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak:
b. zij, die rechtens van hunne vrijheid zijn beroofd;
c. zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens de be-

schikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, of van de ouderlijke macht of de voogdij over een of meer hunner kinderen ontzet zijn;

d. zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak tot een gevangenisstraf van meer dan een jaar zijn veroordeeld, gedurende drie jaren, nadat hunne straf is volbracht, en levenslang, wanneer voor de tweede maal zulk eene straf is opgelegd;

e. zij, die bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens bedelarij of landlooperij zijn veroordeeld, gedurende drie jaren nadat hunne straf is volbracht; gedurende zes jaren, indien de straf voor de tweede maal, en levenslang, indien de straf voor de derde maal opgelegd is;

f. zij, die bij onherroepelijke rechterlijke uitspraken binnen een tijdsverloop van drie jaren meer dan tweemaal zijn veroordeeld wegens een strafbaar feit, insluitende openbare dronkenschap, gedurende drie jaren, nadat de laatste uitspraak onherroepelijk is geworden.

Artikel 4.

De kiezer is, met inachtneming van het bij deze landsverordening bepaalde, bevoegd bij volmacht te stemmen, indien zijn beroep of werkzaamheden medebrengen, dat hij geregeld, doch met geen grooter tusschenruimte dan zes dagen, buiten het eiland op welk kiezerslijst hij voorkomt, moet verblijven.

§ 2. *Van de kiezerslijsten.*

Artikel 5.

1. Op ieder eiland wordt in het jaar voorafgaande aan de periodieke aftreding der Statenleden een lijst opgemaakt, de inwoners aanwijzende, die tot het kiezen van leden van de Staten bevoegd zijn. Dit jaar wordt verder als „verkiezingsjaar" aangeduid.

2. De lijst vermeldt het volgnummer, voorts in alphabetische volgorde, de namen der kiezers en verder hunne voornamen, en de plaats en dagteekening hunner geboorte.

Is het eiland in stemdistricten verdeeld, dan wordt daarenboven, zoo mogelijk met aanduiding van straat en nummer, mel-

ding gemaakt van de plaats hunner woning op 1 Januari van het verkiezingsjaar en van het stemdistrict, waartoe zij dientengevolge behooren.

De kiezers van wie de plaats der woning niet met zekerheid kan worden aangewezen, behooren tot het eerste stemdistrict van het eiland.

3. De lijst wijst aan, welke kiezers bevoegd zijn bij volmacht te stemmen.

4. De lijst wordt opgemaakt:

voor het eiland Curaçao: door het Hoofd van het Centraal Bevolkingsregister;

voor de eilanden Aruba en Bonaire door de Gezaghebbers dier eilanden;

voor het eiland Sint Maarten door den Gezaghebber der Bovenwindsche eilanden;

voor de eilanden Saba en Sint Eustatius door de ondergezaghebbers dier eilanden.

Artikel 6.

De Procureur-Generaal doet vóór den 1en Februari van elk verkiezingsjaar aan de autoriteiten met het vaststellen der kiezerslijst belast, toekomen eene gewaarmerkte opgaaf van de namen in alphabetische volgorde gesteld, en van de voornamen, met vermelding van woonplaats en van plaats en dagteekening van geboorte, benevens van de reden van uitsluiting, van de personen, die vóór 1 Maart van het verkiezingsjaar den leeftijd van vijf en twintig jaren zullen hebben bereikt en op wie van toepassing is het bepaalde in artikel 3 sub a, c, d, e en f.

Artikel 7.

1. De autoriteit aangewezen in het vierde lid van artikel 5 plaatst op de kiezerslijst de inwoners van het eiland, die zich overeenkomstig het bepaalde in artikel 9 voor plaatsing op die lijst hebben aangemeld, indien zij de voor de kiesbevoegdheid gevorderde vereischten bezitten en niet voorkomen op de in artikel 6 bedoelde opgave.

2. Het voldoen aan de voorwaarde onder a van sub IV van het eerste lid van artikel 1 omschreven, wordt door hem alleen aangenomen indien bij de aanmelding ingevolge artikel 9 is overgelegd een van de volgende stukken:

a. een akte, diploma of andere verklaring waaruit blijkt dat de houder met goed gevolg heeft afgelegd een examen geregeld in of krachtens de onderwijswetgeving van Nederland, Nederlandsch-Indie, Suriname of Curaçao;
b. een verklaring waaruit blijkt dat de houder met goed gevolg heeft doorloopen zes leerjaren eener openbare of bijzondere gesubsidieerde school voor lager onderwijs in het gebiedsdeel Curaçao gevestigd;
c. de mededeeling van de Commissie bedoeld in artikel 17, eerste lid van het Curaçaosch kiesreglement 1937, dat de betrokkene met goed gevolg een proef van bekwaamheid als bedoeld in dat artikel heeft afgelegd;
d. een verklaring af te geven door één der door den Gouverneur hiertoe te benoemen commissies, houdende dat zij zich door een onderzoek heeft overtuigd, dat de betrokkene voldoet aan de voorwaarde onder a van sub IV van het eerste lid van artikel 1 omschreven. Op Curaçao worden minstens vier van de hierbedoelde commissies, bestaande uit drie personen, benoemd, op Aruba minstens twee en op ieder van de andere eilanden minstens één.

3. Het voldoen aan de voorwaarde onder b van sub IV van het eerste lid van artikel 1 omschreven, wordt door hem alleen aangenomen indien bij de aanmelding ingevolge artikel 9 is overgelegd een van volgende stukken:
a. het ten name van den betrokkene staande aanslagbiljet in de inkomstenbelasting, indien uit de daarop voorkomende gegevens blijkt, dat hij aan deze voorwaarde voldoet;
b. een verklaring van den met de inning der directe belastingen belasten ambtenaar, dat de betrokkene aan deze voorwaarde voldoet.

4. Het voldoen aan de voorwaarde onder c van sub IV van het eerste lid van artikel 1 omschreven, wordt door hem alleen aangenomen indien bij de aanmelding ingevolge artikel 9 is overgelegd een verklaring van de daartoe door den Gouverneur voor het eiland alwaar de onroerende goederen gelegen zijn te benoemen Commissie, waaruit blijkt, dat hij als eigenaar moet worden aangemerkt van onroerende goederen op de Bovenwindsche eilanden gelegen, waarvan de waarde door die Commissie is geschat op ten minste *f* 300.— indien zij op Saba en Sint Eustatius zijn gelegen en op ten minste *f* 500.— indien zij

op Sint Maarten zijn gelegen.

Voor elk der Bovenwindsche eilanden wordt een commissie als evenbedoeld, bestaande uit drie personen, benoemd.

Artikel 8.

1. Gedurende de maand December van het aan het verkiezingsjaar voorafgaande jaar kunnen de inwoners der Bovenwindsche eilanden voor het verkrijgen der in artikel 7, vierde lid bedoelde verklaring, zich wenden tot de commissie bedoeld in het vierde lid van artikel 7, van het eiland alwaar de onroerende goederen gelegen zijn.

Zij leggen daarbij, voorzooveel mogelijk, over bewijzen waaruit van het bestaan van hun eigendomsrecht blijkt.

2. De Commissie beslist na onderzoek of de betrokkene eigenaar is van de door hem opgegeven onroerende goederen en schat de waarde daarvan. Als bedrag der waarde wordt aangenomen het gemiddelde der schattingen van de leden van de Commissie.

Indien de onroerende goederen deel uitmaken van een onverdeelden boedel schat de Commissie de waarde van het aandeel van den betrokkene in die onroerende goederen.

De Commissie geeft vóór 1 Februari van het verkiezingsjaar aan den betrokkene een verklaring omtrent een en ander af.

Zij beslist evenwel niet vóór 1 Januari van het verkiezingsjaar.

Artikel 9.

1. Gedurende de maand Februari van het verkiezingsjaar worden de inwoners van ieder eiland in de gelegenheid gesteld zich ten bureele van het bevolkingsregister schriftelijk of mondeling aan te melden om op de kiezerslijst geplaatst te worden.

2. De aanwijzing als bedoeld in artikel 5, derde lid kan alleen geschieden indien bij de aanmelding een met redenen omkleed verzoekschrift wordt ingediend om bij volmacht te mogen stemmen.

3. Van de aanmelding wordt een bewijs afgegeven waarin de overgelegde stukken worden vermeld. De overgelegde stukken worden na 15 Juli van het verkiezingsjaar aan de rechthebbenden teruggegeven.

Artikel 10.

1. De kiezerslijst wordt door de in artikel 5, vierde lid genoemde autoriteit vastgesteld op 31 Maart van het verkiezingsjaar.

2. Zij wordt gedurende de maanden April en Mei ten bureele van het bevolkingsregister voor een ieder ter inzage nedergelegd met de stukken als bedoeld in artikel 7.

3. De kiezerslijst wordt, stemdistrictgewijze, in uittreksel, en de overgelegde stukken, in afschrift, tegen betaling der kosten verkrijgbaar gesteld.

Van een en ander geschiedt openbare kennisgeving.

Artikel 11.

1. Tot en met 30 April van het verkiezingsjaar is ieder bevoogd bij den kantonrechter binnen wiens ressort de kiezerslijst is vastgesteld, aanvulling of verbetering van de kiezerslijst te vragen op grond dat:

a hijzelf of een ander, hoewel kiezer ingevolge artikel 1 en niet van de uitoefening van het kiesrecht uitgesloten ingevolge artikel 3, onder a, c, d, e of f, op de in artikel 5 bedoelde lijst niet voorkomt;

b. hijzelf of een ander, hoewel geen kiezer ingevolge artikel 1 of van de uitoefening van het kiesrecht uitgesloten ingevolge artikel 3, onder a, c, d, e of f, toch op een kiezerslijst voorkomt;

c. hijzelf of een ander in strijd met het bepaalde in artikel 4 is aangewezen als bevoegd bij volmacht te stemmen;

d. hijzelf of een ander ondanks ingediend verzoek overeenkomstig artikel 9, 2e lid, in strijd met het bepaalde in artikel 4 niet is aangewezen als bevoegd bij volmacht te stemmen.

2. Indien het verzoek om aanvulling of verbetering van de kiezerslijst niet den verzoeker betreft, wordt den belanghebbende door den Griffier hiervan binnen 5 dagen schriftelijk mededeeling gedaan. Deze mededeeling geschiedt bij aangeteekenden brief.

3. De verzoeken om aanvulling of verbetering der kiezerslijst worden dadelijk tot en met 31 Mei ter griffie van het kantongerecht voor een ieder ter inzage nedergelegd en in afschrift, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

Een ieder is tot tegenspraak van het verzoek bevoegd.

De tegenspraak wordt schriftelijk en uiterlijk 31 Mei bij den kantonrechter ingediend.

4. De kantonrechter is bevoegd partijen te hooren en aan elke van haar bewijsvoering door getuigen of een eed op te leggen.

5. Uiterlijk 15 Juli doet hij uitspraak en beveelt, indien de uitspraak daartoe leidt, aanvulling of verbetering der kiezerslijst.

Artikel 12.

1. Van de uitspraak van den kantonrechter, welke aanvulling of verbetering beveelt, wordt uiterlijk 31 Juli door den Griffier kennisgegeven aan de autoriteit, die de kiezerslijst, welke door de uitspraak wijziging behoeft, heeft vastgesteld.

2. Deze wijzigt onverwijld de kiezerslijst overeenkomstig de uitspraak van den kantonrechter, met aanteekening van de dagteekening der uitspraak, waarvan de wijziging een gevolg is en waarmerkt de wijziging.

Artikel 13.

Verklaringen als bedoeld in artikel 8, tweede lid alsmede uitspraken van den kantonrechter als bedoeld in artikel 11, 5e lid, waarin omtrent eigendomsrecht wordt beslist, gelden alleen voor de toepassing dezer landsverordening.

VAN DE VERKIEZING VAN STATENLEDEN.

§ 1. *Algemeene bepalingen.*

Artikel 14.

1. Verkiesbaar tot lid van de Staten zijn, behoudens het bepaalde in het tweede lid, mannen en vrouwen, Nederlandsche onderdanen, die aan de vereischten voldoen, genoemd in artikel 1.

2. Uitgesloten van de verkiesbaarheid zijn:

a. de Gouverneur, de ondervoorzitter en de leden van den Raad van Bestuur, de gouvernements-secretaris en de militairen van zee- en landmacht in werkelijken dienst;

b. zij, die van de verkiesbaarheid ontzet zijn of overeenkomstig artikel 3 van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten, met uitzondering van degenen, die van dat recht zijn uitgesloten op grond van gerechtelijke vrijheidsberooving of van veroordeeling tot eene vrijheidsstraf anders dan wegens bedelarij of landlooperij of wegens een feit, waaruit van openbare dronkenschap blijkt.

Artikel 15.

De verkiezing van Statenleden geschiedt door hen, die zijn gebracht op de kiezerslijst, vastgesteld in het jaar, voorafgaande aan de periodieke aftreding der Statenleden.

Artikel 16.

Door hen, die gebracht zijn op de kiezerslijsten der eilanden Aruba en Curaçao worden gezamenlijk acht leden der Staten gekozen.

Door hen, die gebracht zijn op de kiezerslijst van het eiland Bonaire wordt één lid der Staten gekozen.

Door hen, die gebracht zijn op de kiezerslijsten van de Bovenwindsche eilanden, wordt gezamenlijk één lid der Staten gekozen.

Artikel 17.

1. Voor de verkiezing van leden van de Staten vormen de eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao elk één kieskring. De Bovenwindsche eilanden vormen tezamen een kieskring.

2. In elken kieskring wordt een hoofdstembureau ingesteld.

3. Het Hoofdstembureau is samengesteld uit een Voorzitter en vier leden.

Voorzitter is:

in den Kieskring Curaçao: het Hoofd van het Centraal Bevolkingsregister;

in de kieskringen Aruba en Bonaire: de Gezaghebber van het eiland;

in den kieskring der Bovenwindsche eilanden: de Gezaghebber der Bovenwindsche eilanden.

De leden en drie plaatsvervangende leden worden door den Gouverneur benoemd en ontslagen.

4. Het hoofdstembureau is gevestigd op de plaats alwaar zijn Voorzitter is gevestigd en heeft zijn zetel ten bureele van den Voorzitter.

Artikel 18.

1. Er is voor de kieskringen Aruba en Curaçao tezamen een Centraal Stembureau, gevestigd te Willemstad.

Het heeft zijn zetel ter gouvernements-secretarie.

2. Het is samengesteld uit den Onder-voorzitter van den Raad van Bestuur als voorzitter en de gewone leden van dien Raad en den Voorzitter der Staten, als leden.

3. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den Onder-Voorzitter van den Raad van Bestuur treedt een der leden van dien Raad, naar volgorde van benoeming, als voorzitter op.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis ook van alle leden van den Raad van Bestuur treedt de Voorzitter der Staten als Voorzitter op.

4. Bepalingen ter regeling van de werkzaamheden van het Centraal Stembureau en tot regeling van de vervanging der leden bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis worden bij besluit van den Gouverneur vastgesteld.

5. In de kieskringen Bonaire en Bovenwindsche eilanden treedt het Hoofdstembureau als Centraal Stembureau op.

§ 2. *Van de candidaatstelling.*

Artikel 19.

1. De candidaatstelling ter verkiezing van leden van de Staten wordt gehouden op den 1en Augustus van het verkiezingsjaar.

2. Alsdan worden candidaten gesteld ter vervulling der plaatsen van de gekozen Statenleden, die op den 1en April van het volgend jaar moeten aftreden.

Artikel 20.

1. Op den dag der candidaatstelling kunnen bij den Voorzitter van het hoofdstembureau, ter plaatse alwaar diens bu-

reau is gevestigd, van des voormiddags negen uur tot des namiddags vier uur, lijsten van candidaten worden ingeleverd.

2. Ten minste drie dagen vóór den dag der candidaatstelling geschiedt hiervan op elk eiland door de autoriteit genoemd in artikel 5, vierde lid, openbare kennisgeving.

3. Iedere lijst wordt onderteekend door ten minste vijf en twintig kiezers, die voorkomen op de kiezerslijst van het eiland, alwaar de lijst wordt ingeleverd, of voorzooveel de Bovenwindsche eilanden betreft, voorkomen op een der kiezerslijsten van de eilanden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten.

4. Indien op de kiezerslijst of voorzooveel de Bovenwindsche eilanden betreft, op de kiezerslijsten van de eilanden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten tezamen, minder dan twaalfhonderdvijftig kiezers voorkomen, wordt de onderteekening vereischt van ten minste éénvijftigste gedeelte van het aantal dier kiezers. Is het aantal dier kiezers minder dan honderdvijftig, dan wordt de onderteekening van ten minste drie kiezers vereischt.

5. Eenzelfde kiezer mag niet meer dan een lijst onderteekennen.

6. De vorm en inrichting der lijsten worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur. Dit besluit wijst tevens aan den tijd en de plaats waarop de formulieren kosteloos voor de kiezers verkrijgbaar moeten zijn.

Artikel 21.

1. De candidaten worden met vermelding van hunne voorletters en woonplaatsen op de lijsten geplaatst in de volgorde waarin door de onderteekenaars aan hen de voorkeur wordt gegeven.

2. Indien de candidaat is een gehuwde vrouw of weduwe, wordt zij op de lijst vermeld met den naam van haar echtgenoot of overleden echtgenoot onder toevoeging van haren eigen naam, voorafgegaan door het woord: „geboren" of eene afkorting van dit woord.

3. Bij de vermelding van een candidaat mogen de voorletters geheel of ten deele door de voornamen worden vervangen.

Artikel 22.

1. Op een candidatenlijst ingeleverd in den kieskring Aruba

of in den kieskring Curaçao mogen ten hoogste dertien candidaten worden geplaatst.

2. Op een candidatenlijst ingeleverd in den kieskring Bonaire of in den kieskring der Bovenwindsche eilanden mogen ten hoogste zes candidaten worden geplaatst.

3. Eenzelfde candidaat mag niet voorkomen op meer dan een van de lijsten ingeleverd in denzelfden kieskring.

Artikel 23.

Bij de inlevering van eene lijst kunnen de onderteekenaars schriftelijk een gemachtigde en diens plaatsvervanger aanwijzen, bevoegd tot het verbinden van de lijst overeenkomstig artikel 37.

Deze bepaling geldt alleen voor de kieskringen Aruba en Curaçao.

Artikel 24.

1. Bij de lijst wordt overgelegd de schriftelijke verklaring van iederen daarop voorkomenden candidaat, dat hij bewilligt in zijn candidaatstelling op deze lijst.

2. De vorm en de inrichting der schriftelijke verklaring worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur. Dit besluit wijst tevens aan den tijd en de plaats waarop formulieren kosteloos verkrijgbaar moeten zijn.

3. Indien de candidaat zich buiten het eiland bevindt alwaar de lijst wordt ingeleverd, kan de verklaring telegraphisch worden gedaan en is zij niet aan het formulier, in het vorig lid bedoeld, gebonden.

Artikel 25.

1. Bij de lijst wordt tevens overgelegd een verklaring van een der autoriteiten genoemd in het vierde lid van artikel 5, dat de candidaat of candidaten voorkomen op de kiezerslijst, vastgesteld in het verkiezingsjaar.

2. Indien een candidaat niet voorkomt op een der kiezerslijsten als bedoeld in het eerste lid, wordt te zijnen aanzien overgelegd een der stukken als bedoeld in artikel 7, tweede lid onder a, b, c, of d of derde lid onder a of b of, indien hij inwoner is der Bovenwindsche eilanden, een verklaring als bedoeld in het vierde lid van dat artikel.

Artikel 26.

1 De inlevering der lijsten geschiedt persoonlijk door een der onderteekenaars, bevoegd tot deelneming aan de verkiezing binnen den kieskring, waarin de lijst wordt ingeleverd. De candidaten kunnen daarbij tegenwoordig zijn.

2. De voorzitter van het hoofdstembureau stelt een bewijs van ontvangst ter hand aan dengene, die de lijst inlevert.

3. De voorzitter van het hoofdstembureau doet de bij hem ingeleverde lijsten onverwijld ten bureele van het bevolkingsregister van het eiland waar het hoofdstembureau is gevestigd voor een ieder ter inzage nederleggen.

Artikel 27.

1. Het hoofdstembureau onderzoekt de lijsten.

2. Voldoet eene lijst niet aan de eischen gesteld in artikel 20, derde lid of in daartoe leidende gevallen van artikel 20, vierde lid; ontbreekt eene verklaring als bedoeld in artikel 24; is niet overgelegd een verklaring als bedoeld in artikel 25, eerste lid, of in daartoe leidende gevallen, een der stukken of een verklaring als bedoeld in het tweede lid van dat artikel; dan geeft het hoofdstembureau hiervan, met aanduiding van het verzuim, onverwijld bij aangeteekenden brief of tegen gedagteekend ontvangbewijs kennis aan hem, die de lijst heeft ingeleverd.

3. Binnen tien dagen na den dag waarop de kennisgeving is verzonden, kan hij, die de lijst heeft ingeleverd, het verzuim in de kennisgeving aangeduid, herstellen ten bureele van het hoofdstembureau.

4. Bij verhindering of ontstentenis van hem, die de lijst heeft ingeleverd, treedt voor de toepassing van dit artikel en van de artikelen 31, 32 en 33 in diens plaats een der andere onderteekenaars van de lijst, in de volgorde waarin zij haar hebben onderteekend.

Artikel 28.

1 Uiterlijk op den 30en Augustus beslist het hoofdstembureau in eene openbare zitting over de geldigheid der lijsten en over de handhaving van de daarop voorkomende candidaten,

met inachtneming van hetgeen in de beide volgende artikelen is bepaald.

2. Dag en uur van de zitting worden door den Voorzitter te voren ter openbare kennis gebracht.

Artikel 29.

Ongeldig zijn de lijsten:

a. die niet zijn ingeleverd met inachtneming van artikel 20, eerste lid;

b. die niet door het vereischt getal bevoegde kiezers zijn onderteekend. Bij de vaststelling van dit getal blijven buiten aanmerking de onderteekenaars, die meer dan ééne lijst hebben onderteekend;

c. die niet voldoen aan de voorschriften vastgesteld bij besluit van den Gouverneur in artikel 20 laatste lid, bedoeld;

d. waarop, door toepassing van artikel 30, alle candidaten zijn geschrapt.

Artikel 30.

Het hoofdstembureau schrapt, in de volgorde in dit artikel aangewezen, van de lijsten de candidaten:

a. die niet daarop zijn geplaatst op de wijze in artikel 21 bepaald;

b. van wie niet is overgelegd de verklaring vermeld in artikel 24;

c. die niet voorkomen op de verklaring als bedoeld in artikel 25, eerste lid of ten aanzien waarvan in daartoe leidende gevallen niet is overgelegd een der stukken of een verklaring als bedoeld in het tweede lid van dat artikel;

d. die voorkomen op meer dan ééne in den kieskring ingeleverde lijst;

e. die niet voldoen aan het bepaalde in artikel 14, eerste lid of ingevolge het tweede lid van dat artikel van de verkiesbaarheid zijn uitgesloten;

f. die op de lijst voorkomen na het ten hoogste toegelaten aantal.

Artikel 31.

1. Binnen tien dagen na den dag waarop door het hoofdstembureau over de geldigheid der lijsten en over de handha-

ving der daarop voorkomende candidaten is beslist, kan ieder kiezer van die beslissing in beroep komen bij den kantonrechter binnen wiens ressort de candidatenlijst is ingeleverd.

2. Indien beroep is ingesteld tegen eene beslissing, waarbij het hoofdstembureau een lijst ongeldig heeft verklaard of een candidaat heeft geschrapt op grond van een der verzuimen in artikel 27, tweede lid, zonder dat het hoofdstembureau tevoren overeenkomstig het in dat artikel bepaalde kennis heeft gegeven van het bestaan van het verzuim aan hem die de lijst heeft ingeleverd, kan deze het verzuim alsnog ter griffie van het kantongerecht herstellen.

Artikel 32.

1. De kantonrechter behandelt het beroep in eene openbare zitting, te houden binnen dertig dagen na den dag waarop het is ingekomen.

2 Dag en uur der zitting worden onverwijld door den griffier medegedeeld aan hem die het beroep heeft ingesteld en aan het hoofdstembureau.

3. Bij de behandeling kan hij die het beroep heeft ingesteld dit beroep, en de voorzitter of een der andere leden van het hoofdstembureau de beslissing van dit bureau toelichten.

Artikel 33.

1. De kantonrechter beslist op het beroep uiterlijk op den dag na de in artikel 32 bedoelde zitting.

2. De griffier deelt de beslissing onverwijld mede aan hem die het beroep heeft ingesteld en aan het hoofdstembureau.

Artikel 34.

1. Nadat de termijn voor beroep is verstreken, of ingeval van beroep, nadat de beslissing van den kantonrechter aan het hoofdstembureau is medegedeeld, deelen de hoofdstembureaux in de kieskringen Aruba en Curaçao onverwijld aan het Centraal Stembureau mede, welke geldige lijsten zijn ingeleverd.

2. De vorm en de inrichting dezer mededeeling worden vastgesteld bij besluit van den gouverneur.

Artikel 35.

1. Onmiddellijk nadat de in het vorig artikel bedoelde mededeeling van de beide hoofdstembureaux is ontvangen, brengt het centraal stembureau dit ter openbare kennis.

2. Deze kennisgeving geschiedt in de Curaçaosche Courant.

Artikel 36.

1. Het hoofdstembureau van Bonaire en dat der Bovenwindsche eilanden brengt, zoodra de termijn van beroep als bedoeld in artikel 31 is verstreken, of in geval van beroep zoodra de beslissing van den kantonrechter aan het hoofdstembureau is medegedeeld, dit ter openbare kennis.

2. Het nummert gelijkertijd in eene voor de kiezers toegankelijke zitting de lijsten in de volgorde door het lot aangewezen.

Artikel 37.

1. Binnen tien dagen na de kennisgeving bedoeld in artikel 35, kunnen de gemachtigden der onderteekenaars van lijsten ingeleverd in de kieskringen Aruba en Curaçao, deze tot een groep verbinden door eene daartoe strekkende gemeenschappelijke verklaring schriftelijk bij het centraal stembureau in te leveren.

2. Eenzelfde lijst kan niet deel uitmaken van meer dan één lijstengroep. Heeft een gemachtigde meer dan ééne verklaring, als vermeld in het eerste lid, onderteekend, dan is zijne onderteekening onder iedere van deze verklaringen ongeldig.

3. Lijsten ingediend in denzelfden kieskring kunnen niet met elkander worden verbonden. Heeft een gemachtigde eene verklaring betreffende verbinding van zoodanige lijsten onderteekend, dan is zijne onderteekening ongeldig.

4. Onmiddellijk na afloop van den termijn, gesteld in het eerste lid, nummert het centraal stembureau in een voor de kiezers toegankelijke zitting de lijsten. Bij deze nummering gelden de lijsten, welke tot een groep zijn verbonden als één lijst.

5. Allereerst worden genummerd de lijsten, welke tot een groep zijn verbonden. Aan deze lijsten worden onderscheidenlijk de nummers 1 en volgende toegekend in de volgorde door het lot aangewezen.

6. Vervolgens worden, met de nummers volgende op het laatste krachtens het vorige lid toegekende nummer, genummerd de op zich zelf staande lijsten in de volgorde door het lot aangewezen.

7. De vorm en de inrichting der verklaring vermeld in het eerste lid worden vastgesteld bij besluit van den gouverneur.

Artikel 38.

1. Het centraal stembureau maakt onverwijld de lijsten openbaar.

2. De openbaarmaking geschiedt:

van de candidatenlijsten ingeleverd in de kieskringen Aruba en Curaçao, in de Curaçaosche Courant;

van de candidatenlijsten ingeleverd in den kieskring Bonaire en in den kieskring der Bovenwindsche eilanden, door nederlegging van de lijsten ter inzage voor een ieder ten bureele van het bevolkingsregister van het eiland alwaar het hoofdstembureau is gevestigd.

Van de nederlegging geschiedt tegelijk openbare kennisgeving, welke wordt aangeplakt op ten minste vijf verschillende plaatsen, voorzooveel den kieskring Bonaire betreft, in Rincon en in Kralendijk, en voorzooveel den kieskring der Bovenwindsche eilanden betreft, in Bottom op Saba, in Oranjestad op Sint Eustatius en in Philipsburg op Sint Maarten.

§ 3. *Van de stemming.*

Artikel 39.

1. Indien en voorzoover voor de verkiezing van leden van de Staten een stemming noodig is, geschiedt deze stemming in iederen kieskring uitsluitend over de in dien kieskring ingeleverde lijsten en de daarop voorkomende candidaten.

2. Aan de stemming wordt alleen deelgenomen door hen die op de lijst van kiezers als bedoeld in artikel 5 zijn gebracht.

3. Een kiezer kan alleen zijn stem uitbrengen op het eiland op welks kiezerslijst hij voorkomt en in het stemdistrict, op de kiezerslijst aangegeven.

Artikel 40.

1. De stemming wordt gehouden in de maand November van

het verkiezingsjaar, op een door den Gouverneur te bepalen dag.

2. Zij geschiedt in alle kieskringen en in alle stemdistricten op denzelfden dag.

Artikel 41.

1. Bij besluit van den Gouverneur worden elk der kieskringen Aruba, Bonaire en Curaçao, voorzooveel noodig verdeeld in stemdistricten, in dier voege dat een stemdistrict in den regel niet meer dan duizend kiezers bevat.

2. De kieskring der Bovenwindsche eilanden is verdeeld in de stemdistricten Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten, elk het grondgebied dier eilanden omvattend.

Artikel 42.

1. Er is voor elk stemdistrict een stembureau.

2. Elk stembureau bestaat uit drie leden, waarvan één voorzitter is. Bovendien worden daarin ten minste twee plaatsvervangende leden benoemd.

3. Indien bij de beslissingen van het stembureau de stemmen staken, beslist de stem des voorzitters.

Artikel 43.

1. De Voorzitter, leden en plaatsvervangende leden der stembureaux worden door den Gouverneur benoemd uit de kiezers van het eiland alwaar het stembureau is gevestigd.

2. De benoeming geschiedt voor het jaar waarin een stemming wordt gehouden en geldt tevens voor een nieuwe stemming als bedoeld in artikel 115, eerste lid.

Artikel 44.

1. Ten minste drie dagen vóór den tot stemming bepaalden tijd ontvangt elk kiezer, die bevoegd is aan de stemming deel te nemen, van de autoriteit genoemd in het vierde lid van artikel 5, eene kaart, bevattende een oproeping voor de stemming. Op deze kaart wordt vermeld zijn naam en voorletters of voornamen, het nummer, waaronder hij op de kiezerslijst voorkomt, het stemdistrict waartoe hij behoort, de plaats der stemming in

dat district, de tijd der stemming en de inhoud van artikel 134 van het Wetboek van Strafrecht voor de Kolonie Curaçao. Heeft de kiezer een gemachtigde aangewezen, dan wordt door afstempeling of op andere wijze, op de aan den kiezer toe te zenden kaart vermeld, dat mede aan den gemachtigde eene kaart is toegezonden, dat de kiezer bevoegd blijft zelf te stemmen, tenzij de gemachtigde reeds gestemd heeft, en dat de gemachtigde niet vóór twaalf uur des middags tot de stemming wordt toegelaten.

2. De vorm en inrichting dezer kaart worden vastgesteld bij besluit van den gouverneur.

3 Behalve hetgeen ingevolge het eerste lid op de kaart moet worden vermeld, worden hetzij daarop afgedrukt de lijsten van candidaten in de volgorde der nummers, hetzij daaraan toegevoegd een afdruk van de lijsten van candidaten in de volgorde der nummers.

4. Aan den tot deelneming aan de stemming bevoegden kiezer, die zijn kaart heeft verloren, of wien geen kaart is toegezonden, wordt op zijne aanvraag door de autoriteit als bedoeld in het eerste lid, eene kaart uitgereikt, mits hij voldoende van zijne identiteit doet blijken. Tot de uitreiking hier omschreven, is ook het stembureau bevoegd.

5. Ten minste drie dagen voor den tot stemming bepaalden tijd geschiedt tevens op ieder eiland openbare kennisgeving van de te houden stemming, van den tijd der stemming en van den inhoud van artikel 134 van het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie Curaçao en van artikel 127 dezer landsverordening.

6. Deze openbare kennisgeving geschiedt door aanplakking op ten minste vijf verschillende plaatsen in Oranjestad en in St. Nicolaas op Aruba, in Rincon en in Kralendijk op Bonaire, in Willemstad en in Emmastad op Curaçao, in Bottom op Saba, in Oranjestad op Sint Eustatius en in Philipsburg op Sint Maarten.

Artikel 45.

De stemming vangt aan des morgens te acht uren en duurt tot des namiddags te zes uren.

Artikel 46.

1. Personen, bij wie en bestuurders van bijzondere ondernemingen en instellingen, waarbij personen, die den leeftijd van

vijf en twintig jaren hebben bereikt, in dienstbetrekking zijn, zijn, voor zoover niet bij besluit van den Gouverneur vrijstelling is verleend, verplicht te zorgen, dat ieder van dezen, die bevoegd is tot de keuze mede te werken, gedurende ten minste twee achtereenvolgende uren tusschen acht uren des voormiddags en zes uren des namiddags daartoe gelegenheid vinde.

2. Personen en bestuurders, in het voorgaande lid bedoeld, zijn, voor zoover arbeid wordt verricht in fabrieken of werkplaatsen of op arbeidsterrein, verplicht te zorgen, dat in het arbeidslokaal of op het arbeidsterrein, en zoo er meerdere arbeidslokalen of arbeidsterreinen zijn, in de grootste dan wel in meer dan een arbeidslokaal of arbeidsterrein, gedurende twee werkdagen vóór en op den tot stemming bepaalden tijd op eene zichtbare wijze is opgehangen eene door hen of van hunnentwege onderteekende lijst, de uren, in het voorgaande lid bedoeld, vermeldende, voor elk afzonderlijk of groepsgewijze of voor allen gezamenlijk.

Artikel 47.

1. De belanghebbende, die blijkens de kiezerslijst bevoegd is bij volmacht te stemmen en die van deze bevoegdheid gebruik wil maken, doet daarvan in persoon mededeeling ten bureele van het bevolkingsregister van het eiland op welks kiezerslijst hij voorkomt.

2. Deze mededeeling moet geschieden in de maand September van het jaar waarin de verkiezing wordt gehouden.

3. Hij geeft daarbij op naam en voornamen, dagteekening en plaats van geboorte van hemzelf en van den door hem aangewezen gemachtigde.

4. Wijst de kiezer als gevolmachtigde zijne echtgenoote aan, dan kan de aanwijzing ook geschieden bij schriftelijke mededeeling in te dienen bij de autoriteit als bedoeld in het vierde lid van artikel 5. Deze zendt aan den kiezer bericht van ontvangst.

5. Buiten de echtgenoote van den kiezer mogen slechts als gemachtigde worden aangewezen, zij, die krachtens de kiezerslijst bevoegd zijn tot deelneming aan de verkiezing op hetzelfde eiland. Een kiezer mag niet meer dan één aanwijzing als gemachtigde aannemen.

6. Wijst de kiezer een ander dan zijne echtgenoote als ge-

machtigde aan, dan wordt van de aanwijzing een schriftelijke volmacht opgemaakt, welke door den kiezer en den gemachtigde, welke bij de aanwijzing persoonlijk tegenwoordig moet zijn, alsmede door de autoriteit als bedoeld in het vierde lid van artikel 5, wordt onderteekend. Een afschrift van de volmacht wordt den kiezer uitgereikt.

7. De kiezer is niet bevoegd de gegeven volmacht in te trekken. Indien de gemachtigde overlijdt, is de kiezer bevoegd binnen den in het tweede lid gestelden termijn een anderen gemachtigde aan te wijzen.

8. De vorm en de inrichting van de volmacht worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur.

9. De autoriteit als bedoeld in het vierde lid van artikel 5 mag niet medewerken aan eene aanwijzing, welke zou strijden met de bepalingen van dit artikel.

Artikel 48.

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 44, eerste lid, ontvangt de gemachtigde eene kaart, bevattende de oproeping van den kiezer voor de stemming in het stemdistrict waartoe de kiezer behoort. Op deze kaart wordt, behalve het in artikel 44 bepaalde, vermeld de inhoud van artikel 127.

2. De vorm en de inrichting dezer kaart worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur.

3. Artikel 44, vierde lid, is van toepassing op den gemachtigde, die zijn kaart heeft verloren of wien geen kaart is toegezonden.

Artikel 49.

1. De autoriteit genoemd in het vierde lid van artikel 5 draagt zorg, dat in het uittreksel van de kiezerslijst bedoeld in het eerste lid van artikel 59 bij den naam van den kiezer aanteekening wordt gedaan van de gegeven aanwijzing van een gevolgmachtigde, met aanteekening van naam, voornamen, dagteekening en plaats van geboorte van den gemachtigde.

2. Zij draagt tevens zorg, dat op de tafel voor het stembureau de mededeeling als bedoeld in het vierde lid van artikel 47 of de origineele volmacht als bedoeld in het zesde lid van dat artikel, aanwezig is.

Artikel 50.

1. De autoriteit genoemd in het vierde lid van artikel 5 maakt, eene week na afloop van den in artikel 47, tweede lid, gestelden termijn, eene lijst op, waarop in alphabetische volgorde zijn vermeld de kiezers, die een gemachtigde hebben aangewezen, met aanteekening van naam, voornamen, dagteekening en plaats van geboorte van den gemachtigde. Deze lijst wordt ten bureele van het bevolkingsregister voor een ieder ter inzage nedergelegd, en tegen betaling der kosten, in afdruk of afafschrift verkrijgbaar gesteld.

2. De vorm en de inrichting van de lijst worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur.

Artikel 51.

1. De kiezer, die een gemachtigde heeft aangewezen, blijft bevoegd zelf te stemmen, tenzij de gemachtigde reeds gestemd heeft.

2. De gemachtigde wordt, doch niet vóór 12 uur des middags, en indien de kiezer niet zelf reeds heeft gestemd, tot de stemming toegelaten, indien hij in het bezit is van de bij artikel 48 vermelde kaart.

3. De gemachtigde overhandigt deze kaart aan den voorzitter van het stembureau.

Artikel 52.

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 69 leest de voorzitter van het stembureau mede den naam en de voornamen van den gemachtigde op.

2. Het lid van het stembureau, bedoeld in artikel 71, teekent mede aan, of de kiezer, die een gemachtigde heeft aangewezen, zelf dan wel de gemachtigde heeft gestemd.

Artikel 53.

De volmacht geldt tevens voor de deelneming van den kiezer aan eene nieuwe stemming als bedoeld in artikel 115.

Artikel 54.

Voor den gemachtigde, die zich in het stemlokaal bevindt, gelden de rechten en verplichtingen van den kiezer.

Artikel 55.

Indien de kiezer, die den gemachtigde heeft aangewezen, vóór het uitbrengen der stem overleden was, is de door den gemachtigde uitgebrachte stem niettemin geldig.

Artikel 56.

1. De bij de opening der zitting van het stembureau fungeerende voorzitter, leden of plaatstvervangende leden nemen aan dat stembureau aan de stemming deel, ook indien zij behooren tot een ander stemdistrict. Van het uitbrengen van hun stem in dit stemdistrict wordt melding gemaakt in het procesverbaal.

Artikel 57.

1. Gedurende de zitting zijn steeds de voorzitter en twee leden in het stembureau aanwezig.

2. Bij ziekte of noodzakelijke verhindering van den voorzitter treden die leden, naar volgorde van benoeming, als zoodanig op.

3. De tijdelijke vervanging der leden wordt, zoo daaraan behoefte bestaat, door den voorzitter van het stembureau geregeld.

4. Zijn geene plaatsvervangende leden beschikbaar, dan worden door den voorzitter uit de in het lokaal aanwezige kiezers, een of meerdere leden benoemd, voor den tijd der ontstentenis van de plaatsvervangende leden.

5. Van alle verwisselingen in de samenstelling van het stembureau wordt op het proces-verbaal aanteekening gehouden met opgave van de reden daarvoor en van den tijd der vervanging.

Artikel 58.

1. Bij besluit van den Gouverneur wordt voor elk stemdistrict een geschikt stemlokaal aangewezen.

2. De autoriteit genoemd in het vierde lid van artikel 5 zorgt voor de inrichting van het lokaal.

Artikel 59.

1. Op de tafel, voor het stembureau staande, ligt een exemplaar dezer landsverordening en der besluiten van den Gouver-

neur, die op de verkiezing betrekking hebben, en een uittreksel uit de kiezerslijst, vermeldende de kiezers, die in het stemdistrict bevoegd zijn tot de keuze mede te werken.

2. De vorm en de inrichting van dit uittreksel worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur.

Artikel 60.

De tafel is zoodanig geplaatst, dat de kiezers de verrichtingen van het bureau kunnen gadeslaan.

Artikel 61.

Nevens of op die tafel staat de stembus, vervaardigd naar het bij besluit van den Gouverneur daarvoor vast te stellen model en gesloten met twee verschillende sleutels, waarvan de eene onder den voorzitter, de andere onder het oudste lid berust.

Artikel 62.

1. Buiten de ruimte voor het publiek bestemd, zijn in het stemlokaal een of meer geheel van elkander afgescheidene lessenaars geplaatst, waarvan de toegang zichtbaar is voor het stembureau en voor het publiek, en waaraan de invulling van het stembiljet in het geheim geschiedt.

2. De verdere inrichting van het stemlokaal, het aantal, de plaatsing en de inrichting der lessenaars, worden bij besluit van den Gouverneur geregeld.

Artikel 63.

1. Het Hoofd van het Centraal Bevolkingsregister draagt zorg, dat stembiljetten tot een met vijf ten honderd van het getal der kiesbevoegden vermeerderd aantal, tijdig worden in gereedheid gebracht en worden toegezonden aan de in artikel 5, vierde lid genoemde autoriteiten, in een of meer verzegelde pakken, voor elk stembureau bevattend een aantal stembiljetten tot een met vijf ten honderd van het getal der kiesbevoegden van het stemdistrict, vermeerderd getal. Op elk pak wordt vermeld kieskring en stemdistrict waarvoor de stembiljetten zijn

bestemd, alsmede het aantal der zich daarin bevindende biljetten.

2. De in artikel 5, vierde lid, genoemde autoriteiten verstrekken tijdig aan het Hoofd van het Centraal Bevolkingsregister de gegevens door deze voor de uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, benoodigd.

Artikel 64.

De autoriteiten als bedoeld in het vierde lid van artikel 5 dragen zorg dat vóór den aanvang der stemming bij de stembureaux aanwezig zijn de voor die stembureaux bestemde verzegelde pakken als bedoeld in het eerste lid van artikel 63.

Artikel 65.

1. Op het stembiljet zijn aan de éene zijde gedrukt de lijsten van candidaten, waarover de stemming moet geschieden, met vermelding van haar nummer en gerangschikt in de volgorde der nummers; aan de keerzijde is gestempeld de handteekening van den Voorzitter van het Centraal Bevolkingsregister.

2. De verdere inrichting van het stembiljet wordt geregeld bij besluit van den Gouverneur.

Artikel 66.

Vóór acht uur des morgens alvorens iemand tot deelneming aan de stemming wordt toegelaten opent het stembureau tijdig de pakken met stembiljetten, telt de biljetten en sluit de bus na zich overtuigd te hebben, dat zij volkomen ledig is.

Artikel 67.

Behoudens het bepaalde in artikel 51, tweede lid, wordt niemand tot de stemming toegelaten dan die volgens de kiezerslijst bevoegd is tot de keuze mede te werken en in het bezit is van de bij artikel 44 bedoelde kaart.

Artikel 68.

De kiezer overhandigt aan den voorzitter van het stembureau de kaart, vermeld in artikel 44.

Artikel 69.

1. De kiezer ontvangt daarop uit handen van den voorzitter, die daarbij overluid den naam van den kiezer en het nummer waaronder deze op de kiezerslijst voorkomt, opleest, het stembiljet, dichtgevouwen naar de zijde waarop de namen der candidaten zijn gesteld.

2. De biljetten mogen niet vroeger en alleen op deze wijze aan de kiezers worden verstrekt.

3. Twee leden van het stembureau houden aanteekening van het getal der verstrekte biljetten.

Artikel 70.

1. De kiezer begeeft zich na ontvangst van het stembiljet onverwijld naar eenen niet in gebruik genomen lessenaar en stemt aldaar door met potlood rood te maken een wit stipje geplaatst in een stemvak voor den naam van den candidaat zijner keuze. Hij vouwt het biljet dicht naar de zijde, waarop de namen der candidaten zijn gesteld en begeeft zich daarmede onmiddellijk naar het stembureau.

2. De voorzitter van het stembureau, na zich, zonder het stembiljet in handen te nemen, overtuigd te hebben dat het aan de buitenzijde den voorgeschreven stempel draagt, doet den kiezer het stembiljet in de stembus steken.

Artikel 71.

Een der leden van het stembureau houdt, door het stellen zijner paraphe naast den naam van den kiezer op het uittreksel uit de kiezerslijst, aanteekening, dat de kiezer aan de stemming heeft deelgenomen.

Artikel 72.

Een kiezer kan, wanneer hij zich bij de invulling van zijn biljet vergist, eenmaal een nieuw stembiljet aanvragen, mits het eerst overhandigde door hem wordt teruggegeven.

Artikel 73.

Wanneer blijkt dat een kiezer lichamelijk hulpbehoevend is, kan de voorzitter van het stembureau toestaan, dat hij zich doe bijstaan.

Artikel 74.

1. De kiezer, die na waarschuwing de bij deze landsverordening of de bij besluit van den Gouverneur, ter uitvoering dezer landsverordening, gegeven voorschriften omtrent de stemming niet opvolgt, wordt niet tot de stembus toegelaten, en is verplicht het stembiljet, zoo hem dit reeds overhandigd is, terug te geven.

2. De kiezer, die tot de stembus toegelaten, weigert het stembiljet in de bus te steken, is eveneens verplicht dit terug te geven.

3. De teruggegeven stembiljetten worden door het stembureau onmiddellijk onbruikbaar gemaakt, op de wijze bij besluit van den Gouverneur te bepalen.

Artikel 75.

1. Gedurende den tijd, dat het stembureau zitting houdt, zijn de kiezers bevoegd in het stemlokaal te vertoeven, voor zoover de orde daardoor niet wordt verstoord en de voortgang der stemming niet wordt belemmerd.

2. De kiezers verschijnen daar ongewapend, tenzij zij behooren tot de gewapende macht of een wapen bij zich hebben, dat behoort tot hunne ambtskleeding of bij de kleeding, door hen met vergunning van het boven hen gesteld openbaar gezag gedragen.

3. De in het stemlokaal aanwezige kiezers kunnen, zoo de stemming niet overeenkomstig de algemeene verordeningen geschiedt, bezwaren inbrengen. Hiervan wordt door het stembureau in het proces-verbaal der stemming melding gemaakt.

Artikel 76.

1. De voorzitter van het stembureau is belast met de handhaving der orde in het stemlokaal.

2. Niet dan op zijne vordering en alleen tot bedwang van wanorde, mag eenige gewapende macht in het stemlokaal of zijne toegangen worden geplaatst. De burgerlijke en militaire autoriteiten zijn gehouden aan een daartoe door den voorzitter van het stembureau gedane vordering te voldoen.

Artikel 77.

1. Bevindt het stembureau, dat wanorde in het stemlokaal of zijne toegangen den behoorlijken voortgang der stemming onmogelijk maakt, dan wordt dit door den voorzitter verklaard. De stemming wordt daarop aanstonds geschorst en tot den volgenden dag des voormiddags te acht uren verdaagd.

2. De stembus wordt onmiddellijk, in tegenwoordigheid der in het stemlokaal aanwezige kiezers, gesloten en verzegeld.

3. Het proces-verbaal der gehoudene zitting wordt daarna opgemaakt en evenals de sleutels, de niet gebruikte stembiljetten, de ingeleverde kaarten en het uittreksel uit de kiezerslijst, bedoeld in artikel 71, in afzonderlijke verzegelde pakken gesloten. Van al deze verrichtingen wordt door het stembureau in het proces-verbaal melding gemaakt.

Artikel 78.

1. Onmiddellijk na onderteekening van het in het vorige artikel bedoelde proces-verbaal, wordt dit met de stembus en de verzegelde pakken door den voorzitter van het stembureau aan de autoriteit genoemd in het vierde lid van artikel 5 ter bewaring overgebracht. Deze levert alles op den dag, waarop de stemming wordt hervat, vóór den aanvang der stemming, opnieuw aan het stembureau in.

2. Vóór den aanvang der hervatte stemming worden de verzegelde pakken geopend en de stembiljetten opnieuw geteld. Voor die stemming wordt een andere stembus gebezigd.

3. De stemming wordt hervat des voormiddags acht uren en duurt tot des namiddags zes uren.

Artikel 79.

1. Zoodra de in artikel 45 of 78 voor de stemming bepaalde tijd verstreken is, wordt dit door den voorzitter van het stembureau aangekondigd en worden alleen de op het oogenblik dezer aankondiging in of aan de deur van het stemlokaal aanwezige kiezers nog tot de stemming toegelaten.

2. Nadat de stemming is afgeloopen wordt het aantal kiezers dat blijkens het aantal ingeleverde kaarten aan de verkiezing heeft deelgenomen, en het aantal der niet gebruikte en

der teruggegeven stembiljetten opgemaakt en aan de aanwezige kiezers bekend gemaakt. Daarop wordt het uittreksel uit de kiezerslijst door het stembureau, met opgave van het aantal der daarop gestelde paraphen gewaarmerkt en worden dit uittreksel, de niet gebruikte stembiljetten, de teruggegeven stembiljetten en de ingeleverde kaarten, in afzonderlijke verzegelde pakken gesloten.

Artikel 80.

1. Onmiddellijk na de in artikel 79 voorgeschreven bekendmaking en verzegeling wordt de stembus geopend.

2. De stembiljetten worden dooreengemengd, geteld en vergeleken met het getal kiezers, die aan de stemming hebben deelgenomen.

3. Met afwijking van het bepaalde in het eerste lid, kan het stembureau tusschen de in artikel 79 voorgeschreven verzegeling en de opening der stembus een tijdruimte laten van ten hoogste een uur, mits het stemlokaal niet verlatende en de stembus onder zijn toezicht houdende.

4. Indien van deze bevoegdheid gebruik is gemaakt, wordt hiervan en van het voldoen aan de daarvoor gestelde voorwaarden aanteekening gehouden in het proces-verbaal der stemming.

Artikel 81.

1 De voorzitter opent de stembiljetten. Hij deelt, na opening van elk biljet, den naam mede van den candidaat op wien eene stem is uitgebracht.

2. De oudste der andere leden van het stembureau ziet het stembiljet na. De beide leden houden aanteekening van iedere uitgebrachte stem.

Artikel 82.

1. Van onwaarde zijn andere stembiljetten dan die, welke volgens deze landsverordening en de tot hare uitvoering gegeven voorschriften mogen worden gebruikt.

2. Van onwaarde zijn voorts de stembiljetten:
waarop in geen stemvak het wit stipje rood is gemaakt;
waarop de namen van andere personen dan de candidaten,

of waarop andere bijvoegingen geplaatst zijn;

waarop in meer dan één stemvak het wit stipje rood is gemaakt;

waarop de aanwijzing van eenen candidaat is geschied op eene andere wijze, dan is voorgeschreven bij artikel 70;

en de stembiljetten, die eene aanduiding van den kiezer bevatten.

3. Onder bijvoegingen worden niet begrepen punten, strepen, vlakken, nagelindrukken, vouwen, scheuren, gaten en vlekken, tenzij deze blijkbaar opzettelijk zijn aangebracht.

4. Het stembureau beslist over de waarde van het stembiljet, terstond nadat het biljet is geopend.

5. De voorzitter maakt de redenen van ongeldigverklaring en van twijfel en de beslissing onmiddellijk bekend. Indien een der in de zaal aanwezige kiezers dit verlangt, moet het biljet worden vertoond. Van een en ander geschiedt aanteekening in het proces-verbaal der stemming.

Artikel 83.

Terstond nadat alle stembiljetten zijn geopend en de daarop uitgebrachte stemmen opgenomen, maakt de voorzitter van het stembureau ten aanzien van iedere lijst bekend zoowel het aantal der op iederen candidaat uitgebrachte stemmen als het gezamenlijk aantal uitgebrachte stemmen.

Artikel 84.

1. Daarop worden de geopende, zoowel de geldige als de van onwaarde verklaarde stembiljetten, elk soort afzonderlijk, in één of meer verzegelde pakken gesloten.

2. De verzegeling in de artikelen 77, 79 en in dit artikel voorgeschreven, wordt geregeld bij besluit van den Gouverneur.

3. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.

4. Vervolgens wordt aanstonds proces-verbaal opgemaakt van de gehouden stemming. Hierin worden ook de ingebrachte bezwaren vermeld.

Artikel 85.

1. Het proces-verbaal der stemming wordt door alle leden

van het stembureau geteekend. Het wordt met de verzegelde pakken, in de artikelen 79 en 84 bedoeld, door een door den voorzitter aan te wijzen lid van het stembureau naar de autoriteit genoemd in het vierde lid van artikel 5 overgebracht.

2. De ondergezaghebbers der eilanden Saba en Sint Eustatius zorgen dat de ingevolge het eerste lid bij hen ingeleverde stukken ten spoedigste worden overgebracht naar den Voorzitter van het hoofdstembureau der Bovenwindsche eilanden.

§ 3. *Van de vaststelling van den uitslag der verkiezing.*

Artikel 86.

1. Indien in den kieskring Bonaire of in den kieskring der Bovenwindsche eilanden slechts één lijst wordt ingeleverd, dan verklaart het centraal stembureau, zoodra de termijn van beroep tegen de beslissing van het hoofdstembureau over de geldigheid der lijsten en over de handhaving van de daarop voorkomende candidaten is verstreken of, in geval van beroep zoodra de beslissing van den kantonrechter aan dat bureau is medegedeeld, gekozen, den candidaat welke als eerste voorkomt op de lijst.

2. Het centraal stembureau maakt van een en ander onmiddellijk proces-verbaal op, dat ten bureele van het bevolkingsregister alwaar het centraal stembureau is gevestigd, voor een ieder ter inzage wordt neergelegd en, tegen betaling der kosten, verkrijgbaar gesteld.

Artikel 87.

1. Het hoofdstembureau houdt op den tweeden dag na dien der stemming des voormiddags te tien uren eene zitting.

2. Het hoofdstembureau der Bovenwindsche eilanden houdt deze zitting op den dag volgende op dien, waarop de processen-verbaal en de verzegelde pakken als bedoeld in artikel 85 door den Voorzitter van dat bureau zijn ontvangen.

3. De artikelen 75, eerste en tweede lid en 76 zijn van toepassing.

Artikel 88.

1. Het hoofdstembureau stelt in de bij artikel 87 voorgeschreven zitting ten aanzien van iedere lijst vast:

a. het aantal stemmen op ieder der candidaten uitgebracht;
b. de som van de aantallen stemmen, bedoeld onder a. Deze som wordt in deze landsverordening stemcijfer genoemd.

2. De voorzitter maakt de aldus verkregen uitkomsten bekend.

3. Door de in het lokaal aanwezige kiezers kunnen bezwaren worden ingebracht.

4. Zij worden in het proces-verbaal der zitting opgenomen.

Artikel 89.

1. Het hoofdstembureau kan, hetzij ambtshalve, hetzij naar aanleiding van een met opgave van redenen gedaan verzoek van een of meer kiezers eene nieuwe opneming van stembiljetten, zoowel uit alle, als uit een of meer stemdistricten bevelen.

2. Het neemt daartoe een met redenen omkleed besluit. Het gaat alsdan onmiddellijk tot deze opneming over. Het is bevoegd daartoe de verzegelde pakken te openen en den inhoud te vergelijken met de processen-verbaal der stembureaux.

3. Bij deze opneming worden de voorschriften gevolgd der artikelen 79 — 85, eerste zinsnede.

Artikel 90.

1. Het proces-verbaal der zitting van het hoofdstembureau, in artikel 87 bedoeld, met de processen-verbaal der stembureaux en de overeenkomstig de artikelen 79 en 84 verzegelde pakken blijven berusten onder den voorzitter.

2. Hij doet terstond afschrift van het proces-verbaal der zitting van het hoofdstembureau aanplakken en ten bureele van het bevolkingsregister van het eiland alwaar het hoofdstembureau gevestigd is, voor een ieder ter inzage nederleggen.

3. Hij doet afschrift van het proces-verbaal der zitting van het hoofdstembureau en van de processen-verbaal der stembureaux toekomen aan de Staten.

4. Hij vernietigt, nadat het centraal stembureau den uitslag der verkiezing heeft vastgesteld en over de toelating der gekozenen is beslist, de verzegelde pakken.

5. Na afloop van den tijd waarvoor de verkiezing is geschied, vernietigt hij de processen-verbaal der stembureaux.

6. Van deze vernietiging wordt proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 91.

Terstond na den afloop van de zitting, in artikel 87 bedoeld, brengt de voorzitter van het hoofdstembureau de uitkomsten, bedoeld in artikel 88, tweede lid, ter kennis van het centraal stembureau.

Artikel 92.

Zoo spoedig mogelijk stelt het centraal stembureau den uitslag der verkiezing vast bij een besluit, waarvan de vorm wordt vastgesteld bij besluit van den Gouverneur.

Artikel 93.

1. In den kieskring Bonaire en in den kieskring der Bovenwindsche eilanden wordt de te vervullen plaats toegekend aan de lijst met het hoogste stemcijfer. Is het hoogste stemcijfer door twee of meer lijsten behaald, dan beslist het lot aan welke dier lijsten de plaats wordt toegekend.
2. Ter vervulling van de aan de lijst toegekende plaats is gekozen de candidaat, die de meeste stemmen heeft behaald.
3. Voorzoover candidaten een gelijk aantal stemmen hebben verkregen, beslist de volgorde der lijst.

Artikel 94.

Het centraal stembureau rangschikt de candidaten voorkomende op de lijst waaraan ingevolge de artikelen 86 of 93 de plaats is toegekend, zoodanig, dat bovenaan komt te staan de candidaat welke is gekozen en daarna volgen de overige candidaten in de volgorde van het door ieder van hen verkregen aantal stemmen. Het laatste lid van het voorgaande artikel is hierbij van toepassing.

Artikel 95.

1. Het centraal stembureau voor de kieskringen Aruba en Curaçao deelt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 98, eerste lid, de som der stemcijfers van alle lijsten door het aantal te vervullen plaatsen.

2. Het aldus verkregen quotient wordt in deze landsverordening kiesdeeler genoemd.

3. Even zoovele malen als de kiesdeeler is begrepen in het stemcijfer eener lijst, wordt aan die lijst eene der te vervullen plaatsen toegekend.

Artikel 96.

Is de som van de uitkomsten, die zijn verkregen door de deeling van den kiesdeeler in het stemcijfer van ieder der lijsten, kleiner dan het aantal der te vervullen plaatsen, dan wordt artikel 97 toegepast.

Artikel 97.

1. Van de nog te vervullen plaatsen wordt achtereenvolgens eene toegekend aan de lijst, die na toekenning der plaats het grootste gemiddelde aantal stemmen per toegekende plaats zou aanwijzen. Indien twee of meer dezer gemiddelden gelijk zijn beslist zoo noodig het lot.

2. Voor toekenning van eene plaats door toepassing van het vorig lid komen niet in aanmerking lijsten wier stemcijfer lager is dan de kiesdeeler.

Artikel 98.

1. Ter bepaling van het aantal plaatsen toe te kennen aan lijsten die tot een groep zijn verbonden, wordt de groep beschouwd als ééne lijst, met een stemcijfer gelijk aan de som der stemcijfers van de lijsten waaruit zij bestaat.

2. De verdeeling der aan de groep toegekende plaatsen over de lijsten, waaruit de groep bestaat, geschiedt op de wijze voorgeschreven in artikel 95 en 97, eerste lid.

Artikel 99.

1. Indien door toepassing der voorafgaande bepalingen aan eene lijst eene of meer plaatsen zouden moeten worden toegekend boven het aantal harer candidaten, en deze lijst met éénе andere lijst tot een groep is verbonden, gaan die plaats of plaatsen over op de andere lijst.

2. Indien de lijst niet is verbonden, of aan de verbonden lijsten reeds een aantal plaatsen gelijk aan dat harer candidaten is toegekend, worden de overblijvende plaats of plaatsen aan één of meer der andere lijsten of lijstengroepen toegekend, door voortzetting van de toepassing van artikel 97.

3. Zijn in de gevallen in het tweede lid van dit artikel voorzien na volledige toepassing van artikel 97 nog plaatsen toe te kennen, dan wordt van de nog te vervullen plaatsen achtereenvolgens ééne toegekend aan de lijst, die na toekenning der plaats het grootste gemiddelde aantal stemmen per toegekende plaats zou aanwijzen. Indien twee of meer gemiddelden gelijk zijn, beslist, zoo noodig, het lot.

Artikel 100.

1. Ter vervulling van de aan iedere lijst ingevolge de artikelen 95 tot en met 99 toegekende plaatsen zijn gekozen de candidaten der lijst, die het aantal stemmen hebben verkregen, gelijk aan den lijstkiesdeeler. De lijstkiesdeeler is gelijk aan het quotient, dat verkregen wordt bij deeling van het stemcijfer der lijst door het aantal plaatsen aan de lijst toegekend.

2. Ter bepaling van het aantal stemmen, door ieder van de op een lijst geplaatste candidaten verkregen, worden allereerst de stemmen, die boven het aan den lijstkiesdeeler gelijk aantal op een candidaat of op candidaten der lijst zijn uitgebracht, overgedragen op de candidaten der lijst, op wie een aantal stemmen kleiner dan de lijstkiesdeeler of geen stem is uitgebracht, in dier voege, dat, voor zoover het aantal over te dragen stemmen dit toelaat, aan ieder van deze candidaten in de volgorde, waarin zij op de lijst voorkomen, zooveel van die stemmen worden toegekend, als het aantal der op hen uitgebrachte stemmen minder bedraagt dan de lijstkiesdeeler. Overgedragen stemmen worden geacht uitgebracht te zijn op den candidaat, op wien zij overgedragen zijn.

Artikel 101.

1. Hebben minder candidaten eener lijst dan plaatsen aan die lijst zijn toegekend het aantal stemmen gelijk aan den lijstkiesdeeler verkregen, dan zijn, ter vervulling van de overblijvende plaatsen, diegenen van de overige candidaten der lijst

gekozen, die de meeste stemmen hebben verkregen, voorzoover die candidaten een aantal stemmen hebben verkregen grooter dan de helft van den lijstkiesdeeler. Hebben minder candidaten dan aldus plaatsen zijn te vervullen een aantal stemmen verkregen grooter dan de helft van den lijstkiesdeeler, dan worden de alsnog te vervullen plaatsen toegekend aan de in de volgorde hoogst geplaatste nog niet gekozen candidaten der lijst.

2. Heeft geen enkele candidaat eener lijst het aantal stemmen gelijk aan den lijstkiesdeeler verkregen, dan zijn, ter vervulling van de aan die lijst toegekende plaatsen, diegenen van de candidaten der lijst gekozen die de meeste stemmen hebben verkregen, voorzoover die candidaten een aantal stemmen hebben verkregen grooter dan de helft van den lijstkiesdeeler. Hebben minder candidaten dan plaatsen zijn te vervullen een aantal stemmen verkregen grooter dan de helft van den lijstkiesdeeler, dan worden de alsnog te vervullen plaatsen toegekend aan de in de volgorde hoogst geplaatste nog niet gekozen candidaten der lijst.

3. Voor zoover candidaten een gelijk aantal stemmen verkregen, beslist de volgorde der lijst.

4. Indien dezelfde candidaat zoowel op een lijst ingeleverd in den kieskring Aruba als op een lijst ingeleverd in den kieskring Curaçao het aantal stemmen vereischt om gekozen te zijn heeft verkregen, geldt hij als gekozen op de lijst die het lot aanwijst, en wordt voor de toepassing van dit artikel en van artikel 100, eerste lid, zijn naam op de andere lijst buiten rekening gelaten. De naam van den candidaat die hierdoor op een lijst het aantal stemmen, vereischt om gekozen te zijn, verkrijgt, wordt op die lijst, voor de toepassing van dit artikel en van artikel 100, eerste lid, eveneens buiten rekening gelaten, indien die candidaat op een andere lijst ingeleverd in den kieskring Aruba of den kieskring Curaçao dat aantal stemmen reeds verkregen had.

5. De loting heeft plaats in eene zitting, ten aanzien waarvan van toepassing zijn de artikelen 75, eerste en tweede lid, 76 en 88, derde en vierde lid.

Artikel 102.

Is bij de vaststelling van den uitslag der verkiezing een candidaat overleden, dan wordt voor de toepassing van de artikelen

86, 93, 94, 100 eerste lid, 101 en 103 zijn naam buiten rekening gelaten.

Artikel 103.

1. Het centraal stembureau voor de kieskringen Aruba en Curaçao rangschikt ten aanzien van iedere lijst de daarop voorkomende candidaten in zoodanige volgorde, dat bovenaan komen te staan de candidaten, die het aantal stemmen vereischt om gekozen te zijn hebben verkregen, in de volgorde van de lijst, en daarna de overige candidaten.

2. De candidaten, welke niet het aantal stemmen vereischt om gekozen te zijn hebben verkregen, worden zoodanig gerangschikt, dat eerst komen, in de volgorde van het door ieder van hen verkregen aantal stemmen, de candidaten, die een aantal stemmen verkregen grooter dan de helft van den lijstkiesdeeler, en daarna de overige in de volgorde van de lijst.

3. Voor zoover candidaten een gelijk aantal stemmen hebben verkregen, beslist de volgorde der lijst.

4. Artikel 101, vierde lid, blijft bij de toepassing van dit artikel buiten rekening.

Artikel 104.

De voorzitter van het centraal stembureau maakt den uitslag der verkiezing zoo spoedig mogelijk bekend in een zitting, ten aanzien waarvan van toepassing zijn de artikelen 75, eerste en tweede lid, 76 en 88 derde en vierde lid.

Artikel 105.

De vorm en de inrichting der ingevolge de artikelen 77, 84, 86, 88, 101 laatste lid, 104, 116 en 124 op te maken processen-verbaal en van de ingevolge de artikelen 110, 117 en 122 op te maken besluiten, worden vastgesteld bij besluit van den Gouverneur.

Artikel 106.

1. De besluiten, waarbij de uitslag der verkiezing is vastgesteld, worden openbaar gemaakt door plaatsing in de Curaçaosche Courant.

2. Het besluit waarbij de uitslag der verkiezing in de kieskringen Aruba en Curaçao is vastgesteld wordt voor een ieder ter inzage gelegd ten bureele van het bevolkingsregister op elk dier eilanden.

3. Het besluit waarbij de uitslag der verkiezing in den kieskring Bonaire is vastgesteld wordt voor een ieder ter inzage gelegd ten bureele van het bevolkingsregister van dat eiland.

4. Het besluit waarbij de uitslag der verkiezing in den kieskring der Bovenwindsche eilanden is vastgesteld wordt voor een ieder ter inzage gelegd ten bureele van het bevolkingsregister van elk der eilanden Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten.

5. Van de nederlegging geschiedt tegelijk openbare kennisgeving.

Artikel 107.

De voorzitter van het centraal stembureau doet afschrift van de vaststelling van den uitslag der verkiezing en van het proces-verbaal als bedoeld in artikel 86, tweede lid, alsmede van het proces-verbaal der zittingen, bedoeld in de artikelen 101 laatste lid en 104, toekomen aan de Staten.

Artikel 108.

1. De voorzitter van het centraal stembureau geeft den gekozene binnen drie dagen na de vaststelling van den uitslag der verkiezing kennis van zijn verkiezing bij aangeteekenden en door den voorzitter onderteekenden brief, die wordt geadresseerd aan de woonplaats vermeld bij de candidaatstelling.

2. Is die woonplaats buiten het eiland alwaar het centraal stembureau is gevestigd, dan geschiedt de kennisgeving telegraphisch.

Artikel 109.

1. De gekozene geeft binnen vijf dagen na het bekomen van de kennisgeving een gedagteekend bewijs van ontvangst daarvan af.

2. Binnen vier weken na den termijn in het eerste lid van het vorig artikel gesteld, moet bij den voorzitter van het centraal stembureau van den gekozene bij brief of telegrapisch mededeeling zijn ontvangen of hij de verkiezing aanneemt. Hij

wordt, laat hij dien tijd zonder deze mededeeling voorbijgaan, geacht de verkiezing niet aan te nemen.

3. Hij die door meer dan een Centraal Stembureau is gekozen verklaard, mag slechts een dier verkiezingen aannemen.

4. De voorzitter geeft van de ontvangst van de mededeeling onverwijld bericht aan den gekozene en aan de Staten.

5. Dit bericht en de kennisgeving voorgeschreven in het vorig artikel strekken den gekozene tot geloofsbrief.

Artikel 110.

1. Wanneer een gekozene zijn verkiezing niet aanneemt, bericht de voorzitter van het centraal stembureau dit aan de Staten en verklaart hij bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de in artikel 109, tweede lid, bedoelde mededeeling of na het verstrijken van den daarin gestelden termijn, in plaats van hem, die de benoeming niet heeft aangenomen, gekozen den candidaat, die voorkomt op de lijst, waarop hij, die de verkiezing niet heeft aangenomen, is gekozen en die naar de volgorde, vastgesteld overeenkomstig artikel 94 of 103, voor verkiezing in aanmerking komt. Daarbij wordt buiten rekening gelaten de naam van den candidaat, die is overleden, die lid van de Staten is of als zoodanig benoemd is of verkozen verklaard, terwijl over zijne toelating als lid nog niet is beslist, of van wien door het centraal stembureau eene schriftelijke mededeeling is ontvangen, dat hij voor verkiezing niet in aanmerking wenscht te komen, alsmede, in de gevallen, waarin een candidaat verkozen verklaard werd ter vervulling van eene plaats krachtens het bepaalde in de artikelen 117 of 122, de naam van den niet toegelatene of van het uitvallend lid.

2. Indien ook de candidaat, die verkozen verklaard is in de plaats van hem, die zijn verkiezing niet heeft aangenomen, de verkiezing niet aanneemt, wordt mede buiten rekening gelaten de naam van den eerstgekozen candidaat, en, of bij verdere toepassing van het vorige lid, bovendien de naam van iederen volgenden gekozen candidaat, die zijn verkiezing niet heeft aangenomen.

3. De voorzitter van het centraal stembureau maakt het besluit openbaar door plaatsing in de Curaçaosche Courant en doet een afschrift van dat besluit toekomen aan de Staten.

§ 4. *Van het onderzoek der geloofsbrieven en de toelating der gekozen Statenleden.*

Artikel 111.

De tot lid der Staten gekozene legt, indien hij niet reeds eerder tot lid van de Staten is toegelaten, over een uittreksel uit de geboorteregisters, bij gebreke daarvan, eene akte van bekendheid, waaruit tijd en plaats zijner geboorte blijken.

Artikel 112.

1. De geloofsbrief moet door den gekozene binnen twee maanden na de dagteekening van de kennisgeving, bedoeld in artikel 108 bij de Staten worden ingezonden.
2. Is de geloofsbrief niet binnen den in het vorige lid bepaalden termijn ingezonden, dan wordt de plaats geacht op den eersten dag na afloop van dien termijn opnieuw te zijn opengevallen.

Artikel 113.

Het onderzoek der geloofsbrieven strekt zich niet uit tot de geldigheid van de lijsten en van de verbinding van lijsten, zooals zij door het centraal stembureau zijn openbaar gemaakt.

Artikel 114.

De ongeldigheid van de stemming in één of meer stemdistricten of een onjuistheid in de vaststelling van den uitslag der verkiezing staat niet in den weg aan de toelating van de leden. op wier verkiezing de ongeldigheid of onjuistheid geen invloed kan hebben gehad, en, in geval van ongeldigheid van stemming, de nieuwe stemming geen invloed kan hebben.

Artikel 115.

1. Indien de Staten besluiten tot niet toelating van één of meer leden wegens de ongeldigheid van de stemming in één of meer stemdistricten, geschiedt binnen eene maand, op den door den Gouverneur te bepalen dag, in die districten eene nieuwe

stemming en wordt de uitslag der verkiezing opnieuw vastgesteld.

2. Bij deze vaststelling blijft hij, die reeds als lid der Staten is toegelaten, gekozen verklaard, ook indien mocht blijken, dat dit ten onrechte is geschied. Tegenover hem valt dan af de candidaat, die, indien de toegelatene niet gekozen ware verklaard, gekozen zou zijn.

Artikel 116.

1. Indien de Staten besluiten tot niet toelating van één of meer leden wegens de onjuistheid van de vaststelling van den uitslag der verkiezing, stelt het centraal stembureau hetwelk dien uitslag heeft vastgesteld, in eene zitting te houden binnen veertien dagen na de ontvangst van de kennisgeving in artikel 118 bedoeld, den uitslag, voor zoover noodig, opnieuw vast, met inachtneming van de beslissing der Staten.

2. Dag en uur der zitting worden vooraf bekendgemaakt.

3. De artikelen 75, eerste en tweede lid, 76 en 88, derde en vierde lid, 106 en 115, tweede lid, zijn van toepassing.

4. De voorzitter van het centraal stembureau doet een afschrift van het proces-verbaal der zitting toekomen aan de Staten.

Artikel 117.

1. Indien de Staten besluiten tot niet toelating van een gekozene op grond, dat hij niet voldoet aan de vereischten voor het lidmaatschap, verklaart de voorzitter van het centraal stembureau dat den niet toegelatene heeft gekozen verklaard, bij een door hem te nemen, met redenen omkleed besluit, binnen acht dagen na de ontvangst van de kennisgeving, in artikel 118 bedoeld, in de plaats van den niet toegelatene, gekozen den candidaat die voorkomt op de lijst, waarop de niet toegelatene is gekozen en die, naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 94 of artikel 103, voor verkiezing in aanmerking komt.

2. Artikel 110, eerste lid, tweede volzin, en derde lid, is van toepassing.

Artikel 118.

1. Van de besluiten der Staten bedoeld in artikel 115 geeft de Griffier der Staten onverwijld kennis aan den Gouverneur,

van die bedoeld in de artikelen 116 en 117 aan den voorzitter van het betrokken centraal stembureau.

2. Indien het geval bedoeld in artikel 73 der Curaçaosche Staatsregeling zich voordoet is artikel 117 van overeenkomstige toepassing.

§ 5. *Van het vervullen van tusschentijdsche vacatures.*

Artikel 119.

De Gouverneur geeft van de inzending van het ontslag door een gekozen lid der Staten kennis aan den voorzitter van het centraal stembureau, hetwelk den betrokkene heeft gekozen verklaard.

Artikel 120.

1. Een gekozen lid der Staten, wiens lidmaatschap ingevolge artikel 78, derde lid der Curaçaosche Staatsregeling is vervallen, geeft hiervan kennis aan den Gouverneur.

2. Bij ontvangst dezer kennisgeving handelt de Gouverneur overeenkomstig het bepaalde in artikel 119.

Artikel 121.

1. Indien de in artikel 120, eerste lid bedoelde kennisgeving niet is gedaan en de Gouverneur evenwel van oordeel is, dat het aldaar bedoelde geval zich voordoet, waarschuwt hij den belanghebbende.

2. Het staat dezen vrij de zaak binnen veertien dagen aan de beslissing der Staten te onderwerpen.

3. Artikel 119 is van overeenkomstige toepassing zoodra de termijn in het tweede lid gesteld is verstreken of, indien de zaak aan de Staten is onderworpen, zoodra de Staten hebben beslist dat het geval bedoeld in artikel 78, derde lid der Curaçaosche Staatsregeling zich voordoet.

Artikel 122.

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 110 en 117, doet de Griffier der Staten, wanneer buiten periodieke aftre-

ding eene plaats in de Staten openvalt, binnen veertien dagen nadat dit te zijner kennis is gekomen, hiervan mededeeling aan den voorzitter van het betrokken centraal stembureau. Deze kennisgeving geschiedt niet in de gevallen bedoeld in artikel 78 der Curaçaosche Staatsregeling.

2. Binnen acht dagen na de ontvangst eener mededeeling als in het vorig lid bedoeld of na de ontvangst van een kennisgeving als in artikel 119 bedoeld, verklaart de voorzitter van het centraal stembureau bij een door hem te nemen met redenen omkleed besluit, ter vervulling van de plaats, gekozen den candidaat, die voorkomt op de lijst waarop het uitvallend lid is gekozen en die, naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 94 of artikel 103 voor verkiezing in aanmerking komt.

3. Artikel 110, eerste lid, tweede volzin, en derde lid, is van toepassing.

Artikel 123.

1. Indien, in de gevallen voorzien in de artikelen 110, 117 en 122 geen candidaat meer voorkomt op de lijst waarop degene gekozen is wiens plaats moet worden vervuld, en deze lijst met een andere lijst tot een groep is verbonden, wordt de op deze laatste lijst voorkomende candidaat, die, naar de volgorde vastgesteld overeenkomstig artikel 103, voor verkiezing in aanmerking komt, gekozen verklaard.

2. Artikel 110, eerste lid, tweede volzin, is van toepassing.

Artikel 124.

1. Indien de voorzitter van het centraal stembureau voor de kieskringen Aruba en Curaçao op denzelfden dag kennis krijgt van het openvallen ingevolge een der artikelen 110, 117 en 122, van meer dan één plaats in de Staten, en het met het oog op de vervulling van deze of van later openvallende plaatsen van belang kan zijn in welke plaats het eerst een candidaat zal worden gekozen verklaard, zal het centraal stembureau, in eene zitting te houden binnen veertien dagen na voormelden dag, door het lot de volgorde aanwijzen, waarin die plaatsen zullen worden vervuld. Binnen acht dagen na deze zitting zal de voorzitter verrichten, hetgeen in de artikelen 110, 117 en 122 is bepaald.

2. Artikel 116, tweede, derde en vierde lid, zijn van toepassing.

Artikel 125.

Het onderzoek van den geloofsbrief van hem die is gekozen verklaard ingevolge de artikelen 110, 116, 117 en 122, strekt zich niet uit tot punten rakende de geldigheid der stemming.

STRAFBEPALINGEN.

Artikel 126.

1. Hij die eene lijst, als bedoeld in artikel 20 inlevert, wetende dat zij voorzien is van handteekeningen van personen, die niet bevoegd zijn tot deelneming aan de verkiezing, terwijl zonder die handteekening geen voldoende aantal voor eene geldige lijst overblijven, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of eene geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

2. Met gelijke straf wordt gestraft hij, die wetende dat hij niet bevoegd is tot deelneming aan de verkiezing, eene voor die inlevering bestemde lijst, als bedoeld bij artikel 20, heeft onderteekend.

Artikel 127.

Hij die bij eene verkiezing als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze overleden is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

Artikel 128.

Overtreding van artikel 46 dezer landsverordening wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden.

Artikel 129.

De voorzitter, de leden en de ter vervanging opgeroepen plaatsvervangende leden van het stembureau, die gedurende de zitting buiten noodzaak afwezig zijn, worden gestraft met eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Artikel 130.

De kiezer die niet voldoet aan de bij artikel 74 opgelegde verplichting tot teruggave van het stembiljet, wordt gestraft met eene geldboete van ten hoogste driehonderd gulden of hechtenis van ten hoogste twaalf dagen.

Artikel 131.

De in artikel 126 bedoelde strafbare feiten worden als misdrijven, die in de artikelen 127, 128, 129 en 130 bedoeld, worden als overtredingen beschouwd.

SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN.

Artikel 132.

1. Wanneer de in deze landsverordening bepaalde verrichtingen op een Zondag of daarmede gelijkgestelde feestdag mochten vallen of de daarin gestelde termijnen op een Zondag of daarmede gelijkgestelde feestdagen mochten afloopen, treedt de eerstvolgende dag, geen Zondag of daarmede gelijkgestelde feestdag zijnde, daarvoor in de plaats.

2. Voor zoover de bepaling van den tijd voor die verrichtingen aan het openbaar gezag is opgedragen, worden daarvoor geen Zondagen of daarmede gelijkgestelde feestdagen aangewezen.

3 Met den Zondag worden ten deze gelijkgesteld: Nieuwjaarsdag, Goede Vrijdag, Tweede Paaschdag, Hemelvaartsdag, Tweede Pinksterdag, de beide Kerstdagen, Maria Hemelvaart, Allerheiligen en de verjaardagen der leden van het Koninklijk Huis.

Artikel 133.

Verzoekschriften, beslissingen, uitspraken, kennisgevingen en alle andere stukken ingevolge deze landsverordening opgemaakt of ingediend, zijn vrij van zegelkosten en van andere rechten of heffingen.

Artikel 134.

Deze landsverordening kan worden aangehaald onder den titel van „kiesreglement”.

Artikel 135.

Deze landsverordening treedt in werking:
voorzooveel de artikelen 135 en 136 betreft, met ingang van 1 Januari 1939;

voorzooveel de artikelen 1 tot en met 134 betreft, met ingang van 1 December 1940.

Artikel 136.

1. Het Curaçaosch Kiesreglement 1937 wordt gewijzigd als volgt:

a in artikel 10, eerste lid onder 1o. en 16, tweede lid, worden in plaats van de woorden „ten minste twaalfhonderd gulden" gelezen de woorden „ ten minste negenhonderd gulden";

b. artikel 10, eerste lid onder 3o. wordt nader gelezen als volgt: „een ontwikkeling bezitten, welke overeenkomt met die welke „wordt verkregen bij het met goed gevolg doorloopen van zes „leerjaren eener school voor lager onderwijs in dit gebiedsdeel „gevestigd".

2. Het besluit van den 14en Juli 1937 (P. B. 1937, no. 68) vervalt.

3. Op grond van het aldus gewijzigd Curaçaosch Kiesreglement 1937 worden alleen vervuld tusschentijdsche vacatures in de door verkiezing vervulde plaatsen van Statenleden, welke in 1937 zijn gekozen. Overeenkomstig dat Kiesreglement wordt voor de laatste maal de kiezerslijst opgemaakt in het jaar 1940.

4. Het Curaçaosch Kiesreglement 1937 vervalt op den 1sten April 1942.

Gegeven te Willemstad, den 21n December 1938.

G. J. J. WOUTERS.

De gouvernements-secretaris,

GRONEMEIJER.

Uitgegeven den 30n December 1938.
De gouvernements-secretaris,
GRONEMEIJER.